„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şese lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 cor pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
In Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

Nr. 40. **Braşov, Joi 20 Februarie (5 Martie).** **1903.**

Şansele acţiunei de reforme.

Intr'un mod estraordinar opiniunea publică europénă se preocupă în momentele de faţă de proiectul de reforme în Macedonia, ce a fost compus şi presentat Porţii otomane de către Austro-Ungaria şi Rusia şi pe care Sultanul l'a primit.

Simte lumea, că acest proiect de reforme este precursorul unor evenimente în Peninsula balcanică, ce pot avé o înrîurire puternică asupra constelaţiei generale politice, şi dela a căror desfăşurare atêrnă póte şi pacea europeană. Intre tóte popórele răsăritene ale continentului nostru, nicĭ unul nu este, care se urmărescă cu mai mare atenţiune acésta desfăşurare, ca poporul român consciu de însemnătatea situaţiunei sale geografice şi de periculele, ce se pot nasce pentru el în casul unei încurcăturĭ orientale.

Nu mai puţin atent şi vigilent faţă cu cele ce se petrec în Peninsula balcanică ar trebuĭ se fie şi poporul maghiar, pe care il pot ameninţa încă şi mai marĭ pericule, deşi astăḑĭ suprematia sa se adăpostesce sub scutul stindardelor armatei imperiale comune, contra căreia estremii oposanţĭ pórtă acum în dietă şi în afară de dietă o campanie vehementă din punctul de vedere al naţionalismului şi şovinismului dominant.

Mişcarea contrară organisaţiunei actuale a armatei şi nouelor proiecte pentru înmulţirea contingentului, se mai motivézà, din partea celor ce au pus'o la cale, şi cu provocarea la sĕrăcia ce domnesce în ţêră şi la sarcinele publice, carĭ de mult au ajuns a fi aprópe insuportabile pentru poporaţiunea ei.

Cine ar avé curagiul se nege, că în ţêră între massele de popor domnesce în adevĕr mare miserie şi că nimic n'ar fi mai de dorit, decât a-se pune odată capĕt urcărei contribuţiei? Dér óre Kossuthiştii tot aşa au vorbit când li-s'a cerut sĕ voteze ḑecĭ de milióne ca sĕ se redice clădirĭ pompóse de fudulie naţională, cum a fost clădirea parlamentului şi alte multe milióne, pentru înfiinţarea de şcóle de stat prin ţinuturĭ nemaghiare, carĭ constitue cel mai mare lux şi cea mai mare şi nefolositóre risipă de banĭ, fără de nicĭ un prospect de resultat pentru scopul ilicit şi imoral al maghiarisării forţate?

Cine n'ar dori sĕ pótă scăpa poporul de nouele urcărĭ a grelelor sale sarcinĭ publice, dér ceea ce pretind aḑĭ estremii: armata naţională maghiară n'ar face decât a potenţa aceste sarcinĭ în infinit, deóre-ce Austriacii declară, că ei, în casul unei separărĭ a părţii ungare din armată, nu vor mai contribui nimic din partea-le pentru acésta parte.

Nicĭ sforţările oposiţiei maghiare de a împiedeca votarea proiectelor militare nu vor duce la vre-un scop, nu vor contribui la scutirea cetăţenilor de noua contribuţie, pe câtă vreme totul atêrnă în acésta privinţă dela mersul politicei şi a constelaţiei esterióre şi dela modul cum se vor resolva orĭ nu se vor resolva cestiunĭ ca aceea a reformelor în Macedonia. De geaba sunt tóte sforţările, căcĭ în fond nu se va puté aduce nicĭ o uşurare contribuabililor păn' ce tóte statele vor fi înarmate până în dinţĭ şi neîncrederea va domni între ele.

Intrebarea cea mare a ḑilei este: Ce se va alege de reformele puse Sultanului pe inimă de monarchia nóstră şi de Rusia? Şi ce va fi décă nu se va alege nimic de ele?

Érăşĭ se dă dela Petersburg lozinca liberării Slavilor, însĕ de astădată se adauge: pe cale pacînică şi fără vĕrsare de sânge. Cum şi până când pe cale pacînică?

Décă Turcia ar voi serios sĕ realiseze programul de reforme austro-rusesc, tóte ar fi bine. Dér nimenĭ aprópe nu se mai găsesce, care sĕ crédă, că Sultanul a părăsit de astădată tóte cugetele sale reservate.

Ceea-ce susţin Bulgarii şi Sêrbii liberĭ — carĭ, din punctul de vedere al intereselor lor naţionale, găsesc nesuficiente reformele propuse—cumcă lipsesce puterilor garanţia, că Turcia va şi duce în împlinire reformele propuse, este şi părerea diplomaţilor versaţĭ în ale politicei orientale.

Aceştia la întrebările, ce li-se adreséză, rĕspund în genere, că tótă acţiunea de reforme o consideră ca o încercare modestă, fără şanse de reuşită. Causa este îndărătnicia turcéscă. Marile puterĭ nu vor puté isbuti faţă cu acésta, decât fiind gata a esecuta în cele din urmă ele însĕle reformele, prin desfăşurare de forţe militare proprie.

Propunerile de reforme, ḑice „Morning Post“, nu pot fi considerate decât numai că o ast-fel de încercare, deşi Pórta s'a grăbit a-le primi, şi de fapt ele nu sunt decât inaugurarea campaniei şi o analogie a memoriului dela Berlin, care a fost la timpul sĕu prevestitorul redeschiderei cestiunei orientale.

Manifestaţie inaintea palatului din Buda. Oposiţia kossuthistă mişcă tóte pietrile, ca sĕ nu adórmă acţiunea, ce a pornit'o contra proiectelor militare. Pe ḑiua de Duminecă s'a proiectat *o mare procesiune demonstrativă cu torţe*, care va merge dinaintea palatului regesc din Buda, ca sĕ manifesteze chiar înaintea palatului contra proiectelor. Majestatea Sa monarchul sosind alaltă-erĭ în Budapesta, manifestanţii au ales anume acest moment, ca Majestatea Sa sĕ audă, — cum scrie „Magyarország“ — că „puterea împĕratului austriac a încetat la Laita, unde îşĭ ia începutul imperiul regelui maghiar... Vrem sĕ spunem, că nu tolerăm în patria nóstră amestecul unuĭ stat strĕin“... Numita fóie spune, că ḑecĭ de mii de ómenĭ şi tótă tinerimea va participa la acéstă manifestaţie, ca „c'un trup şi un suflet sĕ respingă atacurile austriace“.

„Nu ne trebue“. In şedinţa de Lunĭ — 2 Martie — a dietei, independistul *Benedek* l. a vorbit aprópe 4 óre contra proiectului militar. El ḑise între altele:

„In Ungaria constituţionalismul este numai o ficţiune, o construcţie gólă. Străbunii noştri nu s'au aliat cu statul vecin, ci cu domnitorul. Nouĕ nu ne trebue Austria, ci *numai persóna domnitorului*.“

Lengyel Zoltan: *Nicĭ aceea nu ne trebue!*

Presidentul chémă la ordine pe Zoltan, ér Benedek negenat îşĭ continuă discursul spunênd, că „naţiunea nu póte sĕ uite uşor, nu pot fi şterse din memoria ei ranele dureróse, ce i-au făcut. Suferinţele nu pot fi şterse, decât prin fapte de binefacere“.... In continuarea vorbirei spune, că în limbagiul poporului, nu se găsesce nicăirĭ cuvêntul „rege“, ci numai „împĕrat“.

Lengyel Z.: Pasere împărătéscă! *Gabányi M*: Franselă împĕrătéscă (Császár szemlye, Kaisersemmel).

Probleme economice.

(Reuniunĭ de credit şi economii. Societăţĭ cooperative de producţiune şi desfacere.)

— Urmare —

2. *Casul Gridului*. Comuna Grid — comit. Făgăraş, locuită numai de Românĭ neaoşĭ, din carĭ $^2/_3$ foştĭ boierĭ şi $^1/_3$ foştĭ iobagĭ, a ajuns aḑĭ acolo încât esistenţa şi viitorul ei este cu totul ameninţat, a ajuns înaintea întrebărei de a fi, orĭ de a nu mai fi!?

Deşi Gridanii, şi în special boierii din Grid, nicĭ-odată nu s'au bucurat de un renume bun între Românĭ, în cele sociale, politice, culturale şi economice, ba treceau drept esemplu de ómenĭ scăpătaţĭ şi degeneraţĭ şi mai tot-déuna ei au dat aluatul móle pentru maghiarisare şi maghiarism,

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Istoria unei crime.

De Maxim Gorki.

(7) (Fine)

In colţul cârciumei, lângă uşă, şedea un ţĕran mĕrunţel cu nas ascuţit ca ciocul unei paserĭ şi cu ochi surĭ înţĕpătorĭ. Acesta se sculă, se apropiă de tejghea şi se uită celor doi tovarăşĭ ţintă în ochĭ.

„Ce este?“ întrebă cârciumarul.

„Nimica“, rĕspunse ţĕranul cu glas răguşit. „Gândiam, póte vor fi nisce cunoscuţĭ“...

„Sĕ şedem o ţîră şi sĕ ne încăldim“, ḑise Salakin, îndepărtându-se de tejghea şi trăgênd pe Ionel de mânecă. Amêndoi se dĕduseră la o parte şi se aşedară la o masă; ţĕranul cu nasul ca ciocul de pasere rĕmase în picióre lângă tejghea şi ḑise cu voce încet cătră cârciumar.

„Hai sĕ plecăm“, ḑise Ionel cătră Salakin.

„Aşteptă“ rĕspunse Salakin cu voce înaltă.

Ionel se uita la prietenul sĕu cu ciudă şi dedea mereu din cap. El era de părere, că e lucru primejdios şi nepotrivit, de a vorbi acum tare în faţa strĕinilor.

„Mai tórnă câte un pahar“, ḑise Salakin.

Uşa cârciumei se deschise scârţâind şi mai întrară doi ómenĭ: unul bĕtrân cu barbă mare cărunţă şi unul mai tinĕr cu pieptul lat şi capul mare; acesta era îmbrăcat cu o blană.

„Dea Dumneḑeu bine!“ ḑise bĕtrânul.

„Bine-aţĭ venit!“ rĕspunse cârciumariul uitându-se spre Salakin.

„Al cui e calul?“ întrebă cel cu pieptul lat, arătând cu capul spre uşă.

„A ómenilor ăstora!“ ḑise ţĕranul cel cu nasul ascuţit, arătând cu degetul spre Salakin.

„Da, e al nostru“, confirmà Salakin.

Ionel asculta şi inima i-se strînse de emoţiune. I-se părea, că toţĭ ăştia vorbesc aşa de ciudat, aşa de simplu, ca şi cum ar sci totul, ca şi cum nu s'ar mira de nimica şi ar aştepta numai sĕ se întêmple ceva.

„Sĕ eşim d'aicĭ!“ şoptĭ el tovarăşului sĕu.

„Dér voi cine sunteţĭ? întrebă cel cu pieptul lat, întorcêndu-se spre Salakin.

„Noi?... Noi suntem măcelarĭ...“ rĕspunse Salakin, „facem negoţ cu carne“.

„Aud?... Ce va sĕ ḑică asta?“ ḑise Ionel iritat, dér încet.

Cu tóte acestea toţĭ cei patru ţĕranĭ auḑiră întrebarea, toţĭ îşĭ întórseră privirile spre Ionel şi se uitau la el curioşĭ. Salakin se uita la ei liniştit, numai buzele, pe carĭ le ţine apăsate una peste alta, îĭ tremurau, Ionel însĕ îşĭ aplecase capul pe masă şi simţia, că i-se opresce respiraţia. Tăcerea penibilă ĭĭ apăsa greu şi ţinù mult.

„Aşa? Va sĕ ḑică de aceea e partea dinainte a saniei plină de sânge“, ḑise cel cu umerile late.

„Ce ḑicĭ?“ întrebă Salakin obrasnic.

„Eu“, adăogă cel cu barba albă, „eu n'am vĕḑut sânge — este în adevĕr sânge? Eu am vĕḑut, că oiştea (ruda) este négră, şi credeam, că sunt neguştorĭ de cărbunĭ... Pune-mĭ un pahar de rachiu, Ioane!“

Cârciumarul îĭ puse un rachiu, apoi se apropiă încet, ca un motan sătul, de uşă. Ţĕranul cu nasul ascuţit aştepta, până ajunse la colţul, unde şedea el, apoi se sculă şi eşi şi el.

„Acuma“, ḑise Salakin sculându-se „sĕ plecăm, Ionel! Unde-i cârciumarul? Plata...“

„Vine îndată“, ḑise cel cu umerii laţĭ, întorcêndu-se de către Salakin şi rĕsucindu-şĭ o ţigară. Ionel se sculă şi el, dér se lăsă din nou pe scaun; piciórele îĭ amorţise şi nu aveau putere sĕ-l ţină. Se uita hăbăucit la tovarăşul sĕu şi vĕḑênd, că buzele lui Salakin tremurau, scóse un gemet dureros, de frică.

Cârciumarul se întórse singur. Tot aşa de încet şi liniştit, precum eşise, intră érăşĭ după tejghea, se rĕzimă în cóte şi ḑise cătră cel cu blana: „S'a schimbat vremea... e mai cald“.

„Vine primăvara“.

„Ei, acu sĕ plecăm şi noi“, ḑise Salakin încet, ducêndu-se la tejghea. „Plata!...“

„Aşteptă o ţîră!“ rĕspunse cârciumarul zimbind alene.

ér în timpurile vechi şi nouĕ ei tot-déuna au votat în corpore pe candidaţii Maghiarilor, între alţii pe faimosul advocat Benedek Gyula din Făgăraş *neam din neamul lor şi sânge din sângele lor*, totuşi ei erau Românî.

Din causa drepturilor lor politice şi privilegiilor de carî se bucurau nemeşii şi boierii pe timpurî, ei au fost susţinuţî de Românî, mulţî tinerî de ai lor au fost ajutoraţî pe la şcóle de către Consistoriî şi la studii înalte. Au fost ajutoraţî pentru progresul némului românesc, dér în urmă mai toţî au trecut în taberele streine, renegându-şî némul şi obîrşia. In timpurile din urmă ei au fost cei dintâiu, carî au cerut *şcólă de stat unguréscă*, peste capetele preoţilor lor, a inteligenţei din comitat şi a consistorielor diecesane, spre marea ocară a întregului comitat şi spre ruşinea Românilor.

Totuşî după anul 1848, când am avut povĕţuitorî energicî, carî sĕ-i ţină în córdă cu o mână de fer, — cum era rĕposatul fost notar şi apoi preot D. Urdea — ei au progresat binişor pe tóte terenurile şi erau pe drum de a deveni bunî Românî şi ómenî de parolă, ca şi bunî muncitorî agricolî, mai cu sémă că după ridicarea iobăgiei, mulţî boierî s'au căsĕtorit cu fete de iobagiu şi au căpĕtat frumóse moşióre, mai marî decât cele vechî boerescî ale lor, şi au învĕţat binişor şi munca câmpului.

D-l cav. I. Puşcariu însĕ ne spune, că Gridanii au purtat procese de decimî de anî prin secol. XV şi XVI pentru apĕrarea pămênturilor şi a libertăţilor lor, şi d-sa ni-i presintă sub culorî cu totul alte de *patriotism* şi *abnegaţiune de sine*. Fie fost şi aşa.

Adî Gridul are 2 preoţî, ambii din localitate, unul gr.-catolic absolvent de gimnasiu şi de teologie şi celălalt gr.-oriental, are 2 învĕţătorî de stat, la şcóla maghiară, şi este ajuns în marginea prăpăstiei din cause interne şi esterne, şi conducĕtorii sĕi s'au prea assimilat perfect vederilor şi viţiilor obştei. In adevĕr Gridul a fost bântuit câţiva anî de marî calamităţî. In doi anî consecutivî le-a nimicit grindina întrega recoltă, apoi un incendiu provenit de la maşina de treer, i-a nimicit pentru a treia óră întrega recoltă dimpreună cu nemestiile economice şi multe case. Mai mare rĕu li-a făcut şi mai mult a ruinat însĕ beutura şi rachiul.

In nevoile şi strîmtorarea lor estremă, locuitorii ajunşî în miserie au recurs în massă la banca *„Furnica“* din Făgăraş, unii pentru a-şî reface nemestiile distruse de incendiu, alţii pentru a-şî cumpĕra bucate pentru hrană şi pentru sĕmĕnat şi nutreţ pentru vite, şi cei mai mulţî, urmând alţî anî rĕi la mijloc, ómenii nu au putut achita datoriile contractate nicî camete nicî capital şi sunt urmăriţî şi deposedaţî cu duimul din avutul lor. Astădî Gridul este pe punctul de a dispare cu totul din seria satelor românescî. Aprópe nu este di în care sĕ nu cetim câte-o publicaţiune de punerea în vêndare a averei vre-unui gridan, tóte cerute şi urmărite de banca „Furnica“.

(Va urma.)

Acţiunea kossuthiştilor

contra proiectelor militare.

Partidul kossuthist a organisat în întréga ţéră o mare acţiune contra proiectelor militare. Duminecă s'au ţinut numĕróse meetingurî de protestare contra proiectelor şi seria acestor meetingurî va fi, după tóte semnele, fórte lungă. Din oraşele Hatvan şi Careii-marî vor merge deputaţiunî monstre la Budapesta, ca sĕ predea dietei protestele „cetăţenilor“.

Clubul partidului kosuthist din *Aiud* adreséză în colónele lui „Független Magyarország“ un apel către toţî kossuthiştii din ţéră, învitându-i sĕ se ridice cu toţii spre a protesta şi a cere prin adrese către dietă: ca regimentele recrutate în Ungaria sĕ depună jurămênt pe constituţia ungară; ele sĕ aibă ofiţerî maghiarî; limba de comandă sĕ fie maghiară; toţî deputaţii sĕ fie provocaţî a nu vota proiectele militare etc.

Comitatul *Győr* a trimis dietei o adresă iscălită de vice-şpanul *Goda Bela*, în care cere retragerea proiectelor militare. Asemenea a făcut şi comitatul *Albei-inferióre*, care a luat posiţie pentru întroducerea limbei de comandă maghiară în armată.

„Democraţii“ din *Budapesta* au ţinut Duminecă un mare meeting de protestare, presidat de social-democratul Vazsonyi. Intre alţii a vorbit deputatul *Eötvös* Carol. El a atacat guvernul unguresc şi austriac în aplausele asistenţilor. A dis, că inimicii naţiunei maghiare se află în Ungaria şi în Austria. In Ungaria se află printre miniştri laşî, printre majoritatea umilitóre. Timpurile de adî le-a asĕmĕnat cu cele din 1848, cu deosebirea însĕ, că atuncî ţéra avea în fruntea ei bărbaţî, adî însĕ n'are.

Şi în *Clusiŭ* s'a ţinut un meeting în care s'a cerut luarea de la ordinea dilei a proiectelor militare.

Agitaţiunea contra proiectelor şi pentru pretensiunile maghiare, o susţine dilnic şi pressa koşsuthistă, care scrie în ton estrem de aspru şi violent contra armatei, contra proiectelor şi chiar contra dinastiei. Diarele kossuthiste someză guvernul sĕ lămurĕscă cestiunea. „Aicî e regele — scrie „Egyetértés“. — Sĕ vorbéscă franc cu el, bărbătesce. Orî-ce fel de rĕspuns va primi, sĕ-l facă cunoscut naţiunei. Vrem sĕ scim cum stăm cu constituţia şi cu părerea şi voinţa regelui“.

Problema macedoneană.

Profesorul V. *Jagici*, consilier de curte şi membru în casa seniorilor din Austria, publică sub titlul de mai sus în „N. Fr. Pr.“ un studiu, din care estragem următórele:

Fiind organisaţia bisericéscă de o însemnătate capitală pentru viéţa naţională a popórelor, cu deosebire în Orient, gruparea naţional-bisericéscă a tuturor Bulgarilor întrupată în Exarch, formà chiar de la început un imbold cu atât mai puternic pentru tendinţele spre unire politică, cu cât însaşî Rusia, după rĕsboiul cel mare cu Turcia în tratatul preliminar din San-Stefano, a vrut sĕ înjghebeze o *Mare Bulgarie*. Congresul din Berlin, adevĕrat, a făcut corecturî însemnate acelui tratat preliminar, însĕ Bulgarii se îndulciserà deja cu ideia, de care nu se puteau despărţi aşa uşor, ca liberatorii lor. Miseria administraţiei turcescî în Macedonia comparată cu situaţia nouă ce s'a creat în principat, a alimentat încă şi mai mult acea idee. Este o dovadă de mare prudenţă politică din partea Bulgarilor, că după ce s'a întemeiat principatul şi s'a unit Ost-Rumelia cu Bulgaria, ei n'au aspirat sĕ permute exarchatul din Constantinopol în Bulgaria. Ei nu şî-au greşit socotéla, căcî tocmai prin exarchatul din Constantinopol aveau un cârlig în Macedonia. Biserica şi şcóla ajunseră în stăpânirea lor, aşa că pentru acele ţerî, cunoscutul dicton se póte întórce aşa: *Cuius religio, eius regio.*

Locuitorii de naţionalitate grecéscă şi cu puţine escepţiunî şi *Românii* şi Albanesii creştinî rĕmaseră supuşî patriarchului. Aceştia au menţinut limba grecéscă în biserică şi şcólă, ér Bulgarii prin trecerea lor sub jurisdicţiunea exarchului, pe care îl obţinură ca şef al bisericei lor naţionale, au întrodus în biserică limba slavă, ér în şcolî limba naţională bulgară.

Câteva esemple: In districtul Seres populaţia cercurilor Djumaja, Melnik, Nevrokop, Petritsch, Razloga tótă este supusă exarchului, numai oraşul Seres face escepţie, unde domineză limba grécă şi care este supus patriachului; dér chiar şi în cercul Seres, pe lângă satele grecescî supuse patriarchului, sunt unele sate bulgărescî orî mixte carî şi ele sunt supuse patriachului grec. Acésta probabil este a se atribui influenţei oraşului Seres. In districtul *Salonic*, unde în diferitele cercurî sunt şi sate grecescî, în cercul Cucuş se numĕră 39 sate supuse exarchului, cincî patriarchului, trei sunt catolice, cincî divisate după case şi supuse amêndurora. In oraşul Cucuş tóte casele sunt supuse exarcului, afară de 28 unite, carî sunt supuse papei. Impestriţarea acésta este generală. Jurisdicţiunea exarcului se întinde spre nord pănă în vilaietul Kossowo, districtul Skoplje, (Ueskŭb), unde cercurile Skoplje, Kumanowo, Egri-Palanka, Malaşevo, Ştip, Cocianî, Kratowo, Radovicî tóte sunt supuse exarcului. Aicî este graniţa jurisdicţiunei exarcatului.; Restul cercurilor, precum şi districtele Priştina şi Ipek recunosc pe patriarchul ca şef bisericesc, cu tóte că şi aceştî locuitorî sunt slavî (sêrbî.) Ei se plâng însĕ, că trebue sĕ tolereze limba grecéscă în biserică. Numai în timpul din urmă s'a pornit o mişcare întreţinută din Serbia şi spriginită de Rusia, spre a obţine un metropolit propriu sêrbesc pentru părţile acestea. Patriarchul şi exarchul se împotrivesc.

— — — — — — — — — — —

In cele trei vilaiete (provincii) vizate de nota celor două puterî Salonic, Kossovo şi Monastir (Bitolia) sunt şi alte naţionalităţi nu numai Slavî, cărora de asemenea trebue sĕ li-se facă dreptate. Inainte de tóte sunt *Grecii*, carî ca representanţî ai vechei culturî locuesc pe césta mării şi în oraşe, din care causă sunt mai puţin espuşî suferinţelor. Ei s'ar mişca mai intensiv, décă Grecia n'ar fi avut esperienţe atât de triste în ultimul rĕsboiu cu Turcia. Grecia se aştepta, că la prima ei ciocnire cu Turcia se va rescula jumĕtate Macedonia în sprijinul panhelenismului. Faptele au sdrobit ilusiunile Grecilor.

Tot aşa s'a exagerat altă-dată importanţa *Românilor* din Macedonia, aşa numiţii *Cuţo-vlahî* séu Ţinţarî. Guvernul român nu refusă nicî acum ajutorul sĕu la înfiinţarea de *şcolî române*. Ca element comercial importanţa Românilor din Macedonia nu se póte tăgădui, politicesce însĕ au puţină Importanţă, inteligenţa lor se contopesce cu Grecii. După datele statistice mai nouĕ, ce-mî stau la disposiţie, numĕrul comunelor curat românescî cu puţin întrec cifra de 20, ér în vre-o 100 de sate trăiesc amestecaţî cu alte naţionalităţî. In Bitolia posed un gimnasiu întreţinut de guvernul român şi acolo ei domineză comerciul“.

SCIRILE DILEI.

— 19 Februarie v.

Contra băncilor naţionalităţilor. Gazetarii de la pressa şovinistă maghiară sunt nervoşî. Ei nu vĕd decât primejdii în orî-care parte îşî întorc privirile. La rênd sunt érăşî *institulele de credit şi economii ale naţionalităţilor*. Fiind-că nu le au la inimă, le însinuă tendenţe politice. Aşa face, de pildă, şi un anumit d-n Cserny Carol în „Budapesti Hirlap“ de la 3 Martie. Publică un articol pe cincî colóne în care vre se demonstreze, că băncile naţionalităţilor ar fi o piedecă în calea scopurilor ce urmăresc politicianii şovinişti. Pentru a se paralisa lucrarea lor, propune sĕ se înfiinţeze un institut central, eventual regional din partea statului, orî sĕ doteze institutele districtuale cu sume corespundĕtóre, şi pentru realisarea ideii, sĕ se petiţioneze la guvern şi la dietă.

Demonstraţia studenţilor croaţî. In *Agram* a fost dilele acestea o mare demonstraţie anti-maghiară. Studenţii croaţî au protestat contra rĕspunsului, ce s'a dat în cestiunea pactului financiar comisiunei regnicolare ungare. Studenţii au pĕtruns prin întrările laterale în curtea universităţii şi au spart pórta clădirii. Poliţiştî călărî şi pedeştri au încercat sĕ între, dér studenţii li-s'au opus. Studenţii au votat o moţiune în care protestéză contra Maghiarilor şi pentru independenţa financiară a Croaţiei.

Banffy despre educaţia fetelor. In „studiile“ sale „politice naţionaliste“, baronul Banffy a ajuns pănă la cestiunea educaţiei fetelor. El combate viu institutele de învĕţămênt conduse de călugăriţe fiind-că în acestea nu s'ar preda în „spirit naţional“ maghiar. Aicî zace causa pentru-care „gândirea naţională nu se póte mişca“. — „Alkotmany“ luând notă despre articolul lui Banffy dice, că el şi acum îşî închipuesce, că e fişpan în Solnoc-Dobâca şi că póte face pe başibozucul.

„N'avem timp de aşteptat!“ rĕspunse Salakin încet, cu ochii în pămênt.

„Ţî-am spus sĕ mai aştepţî!“ repetă cârciumarul.

„Ce sĕ mai aştept?“

„Am trimis, sĕ vină primariul“.

Ionel sări în sus, dér imediat se lăsà érăşî pe scaun.

„N'am trebuinţă de primariul vostru“ rĕspunse Salakin dând din umerî şi punêndu-şî căciula.

„Tu nu vei fi avênd trebuinţă de primariu, însĕ primariul are trebuinţă de tine“, replică cârciumariul încet, îndepărtându-se de lângă Salakin. Bĕtrânul şi cel cu umerii laţî, deveniră atenţî la convorbirea celor doi şi se apropiară de tejghea.

„Vré sĕ te întrebe, de unde vine, că faceţî negoţ cu carne şi în acelaşî timp aveţî în sanie sacî de cărbunî?“

„Aha-a-a!“ esclamà ţĕranul apĕsat şi retrăgându-se repede de lângă Salakin.

„Aşa stau lucrurile?“ dise cel cu umerii laţi. „Aţî furat calul?“...

„Nu!“ strigà Ionel cu voce subţire.

Salakin făcù un gest cu mâna, se întórse către Ionel şi dise cu un surîs strîmb: „Am sfeclit'o. S'a isprăvit!“

Vr'o cincî ţĕranî întrară repede şi cu sgomot pe uşa cârciumei. Unul din ei, un bărbat înalt cu pĕrul roşu, avea o bâtă lungă în mână. Ionel se uita la ei cu ochii sgâiţî; i-se părea, par-că toţî ar fi beţî şi cârciuma par-că se învîrtia cu dênsul.

„Bună séra băeţî!“ dise cel cu bâta. „Acum sĕ spuneţî cine sunteţî şi de unde veniţî? Eu sunt primariul satului — voi cine sunteţî?“

Salakin se uita obraznic în faţa primarului şi începù sĕ rîdă. Rîsul lui sĕmĕna însĕ a lătrat de câne. Era galben ca céra...

„Tu rîdî?“ întrebà unul din ţĕranî şi începù sĕ-şî sufulce mânecile.

„Stai Cornelie!“ dise primarul. „Tóte trebue sĕ se facă cu bună rênduială.“ Aceştî doi o sĕ-şî ia... ér voi sĕ spuneţî repede, de unde aveţî calul? Asta vrêu s'o sciu.

Ionel alunecă de pe scaun greoiŭ şi încet la pămênt, ca zăpada, ce se topesce de pe acoperiş, cădù în genunchî, îşî făcù cruce şi dise cu glas, ca din mormênt: „Ómenî bunî! Nu eu am fost! El... noi n'am furat calul... noi am omorît pe negustorul de cărbunî! E îngropat în zăpadă... nu departe de aicî... Calul însĕ nu l'am... unul a fugit... cu celălalt am venit până aicî... aşa sĕ-mî ajute Dumnedeu!... Tóte acestea nu eu le-am... el a făcut tot!... Celălalt cal a rĕmas undeva... o sĕ vie... N'am vrut noi... el a început... cu ghioga... noi mergeam spre Borissovo... sĕ jefuim vechilul... sĕ punem întâiu foc... apoi sĕ furăm... calul însĕ nu l'am furat... la tóte numai ăsta-i de vină!“

„S'a isprăvit!“ strigà Salakin tare, îşî luà căciula din cap şi o aruncà la piciórele ómenilor, carî steteau nemişcaţî, ca un zid înaintea lui.

Ionel tăcù, îşî plecà capul în pept, braţele îî atîrnau în jos şi se muia, de par'că era sĕ se topéscă.

Ţĕranii steteau tăcuţî şi încruntaţî... în sfêrşit oftă unul din ei — cel cu nasul ca ciocul de pasĕre, şi dise cu glas rĕguşit: O,... blăstĕmaţilor!“

— — — — — — — — — —

Cei doi fură duşî apoi înaintea judecăţii şi fură osîndiţî: Ionel la şése anî, Salakin la opt anî muncă silnică.

Oniţă.

Din Blașiŭ. Am arătat în câte-va rêndurĭ succesele raportate în Blașiŭ pe contul românismului. „Emke“ a înființat acolo și școlă și bibliotecă, majoritatea în consiliul comunal a fost smulsă din mânile Românilor din causa nepăsarei acestora. Acuma cetim, că s'a înființat acolo cu cu diua de 1 Martie o sucursală a institutului de credit „Ipar és gazdasági hitelszövetkezet“, la care, după cum raporteză cu bucurie foile maghiare, s'au înscris aprópe 200 de acționarĭ, fără deosebire de naționalitate.

Impărțire de porumb la cei lipsițĭ. Fișpanul *Désy* Zoltan al comitatului Solnoc-Dobâca a ținut licitație în diua de 22 Februarie pentru darea în antepriză a porumbului (mălaiŭ), ce se va distribui parte gratis, parte cu prețurĭ reduse la locuitorii lipsițĭ, carĭ au suferit de inundațiĭ anul trecut. Prețurile cele mai avantagióse le-a oferit firma Schwarz-Frații din T.-Mureșului, cu care s'a și încheiat contractul. Se vor furnisa 100—150 de vagóne, și anume cel gratuit se va împărți în Martie și Aprilie, ér cel cu prețul redus în lunile Martie—Iunie. Primul transport s'a și comandat și se va distribui la reședințele administrative de cerc peste 5—6 dile.

Două comune blocate. In comunele Cavașd și Cociuba (Bihor) tâlhăriile și hoțiile sunt la ordinea dilei. Nisce agitatorĭ socialiștĭ ațîță poporul spunênd, că „proprietatea este furt“. Ei provócă poporul sĕ împusce antistia comunală. Fisolgăbirĕul a pus cele două comune în stare de asediu și a cerut înmulțirea gendarmeriei. Séra nu e permis sĕ umble pe stradă, de cât aceia, carĭ umblă cu felinar și au îngăduință specială. Tóte petrecerile și adunările sunt interdise.

Bancnotele vechĭ de 10 florinĭ. Am amintit deja, că bancnotele de 10 florinĭ au perdut valórea lor cu data de 28 Februarie a. c. După acéstă dată nu se mai pot face plățĭ cu aceste bancnote nicĭ chiar la cassieriile statului, numai Banca austro-ungară (și sucursalele ei) le mai primesce pe lângă petiție, până la 31 Martie. De la 31 Martie încolo apoi nu mai au valóre.

Emigranțĭ spovedițĭ. Din *Ocna Sibiului* se scrie, că dilele trecute au plecat de acolo mulțime de țĕranĭ spre America. Inainte de plecare, ca și când s'ar pregăti de mórte, ei s'au spovedit și cuminecat. Era mișcător a vedé despărțirea durerósă a bărbaților de soțiile și copiiĭ lor, de rudenii și cunoscuțĭ. Emigranțiĭ cântau cântărĭ jalnice, mergênd spre gară, și își făceau cruce. E dureros, că pe cum se aude, mulțĭ le vor urma încă.

Un pretendent la moștenirea tronului sêrbesc. „Allgemeine Zeitung“ află din Constantinopol, că s'a ridicat ca pretendent la succesiunea tronului Serbiei, un tînĕr în vîrstă de patru-spre-dece anĭ, anume Milan, fiul natural al rĕposatului ex-rege Milan și al ficei architectului sultanului, Iohannidi Effendi, anume Artemisia, care s'a căsĕtorit mai târdiu cu cunoscutul diplomat sêrb *Christici*. Băiatului i-se dice *alteță* și i-se dă o educație potrivită cu viitorul sĕu destin. Mama sa păstréză câte-va scrisorĭ ale lui Milan, prin carĭ se dovedesce paternitatea. Artemisia dice, că a înapoiat cea mai mare parte din scrisorĭ. Dómna Christicĭ susține dreptul fiuluĭ sĕu d'a deveni eventual prinț moștenitor al Serbiei.

Espulsarea din Dresda a unui amant al principesei Luisa. O depeșă din Dresda spune, că dentistul american Bryan, fostul adorator al principesei Luisa, a plecat din Dresda, pentru tot-déuna. El a fost espulsat, deóre-ce, din documentele procesului de divorț al principesei, au resultat relațiunile lui cu dênsa. Bryan era dentist al Curței. — Principesa Luisa ar fi sosit deja la Lindau, pe malul lacului de Constanța, unde se va întêlni cu mama-sa.

Catastrofă climaterică în Anglia. Un teribil uragan a bântuit în Anglia și a pricinuit o pagubă de 240 milióne de francĭ. Inecările de vapóre au fost fórte numeróse. Cu deosebire, Irlanda a fost devastată. Domnesce acolo panică. O telegramă din Liverpool anunță, că 30 de vapóre s'au înecat séu s'au înămolit. Nu se cunósce până acum numĕrul victimelor, care trebue sĕ fie enorm. Telefónele și telegrafele au fost distruse. Căilor ferate li-s'au pricinuit marĭ stricăciunĭ. In Londra, au cădut, din causa furtunei, multe case și multe coperișurĭ și coșurĭ au fost smulse. La sate s'au prăbușit clopotnițele. Un tren, aprópe de Ulverston, a fost rĕsturnat; 32 de călĕtorĭ au fost rănițĭ. Aprópe de Dublin un mal a distrus în cădere mai multe case; toțĭ locuitorii au murit. Multe persóne au fost ucise de coperișurile, stâlpii de telegraf și parii carĭ s'au prăbușit. La Holyhead, biserica cea mare a fost prefăcută într'o movilă de ruine.

Om de 122 anĭ. Intr'un sat din Bosnia trăesce un om de cel puțin 122 anĭ cu numele Gligo Toșe Galicĭ. Anul nascerii lui nu se mai găsesce în matriculele bisericei gr.-or. la care aparține moșnégul. Se scie însĕ, că s'a însurat pentru prima oră în anul 1802 și atuncĭ era trecut de 20 anĭ. Tatăl sĕu a murit în vêrstă de 80 anĭ, ér mamăsa în vêrstă de 125 anĭ. Moșneagul e sănĕtos, umblă sigur și iute și are dințĭ așa de bunĭ. că póte róde și cója cea mai tare de pâne. Memoria luĭ încă e fórte bună: își aduce precis aminte de luptele cu Turcii în cursul veacului trecut, ca și cum luptele acele s'ar fi petrecut erĭ. Bĕtrânul n'a fost nicĭ odată bolnav.

Rest de bere. Cetim în „S. D. T.“: „Am comunicat la timpul sĕu, că este interdis a se da mușteriilor bere „rest“ (Hansel) și că birtașii contravenienți se amendéză. Cu tóte acestea în unele birturĭ dilnic se fac contravenții în privința acésta, uitându-se mai mult la câștig, decât la cinste. Atragem atențiunea celor ce frecventéză berăriile, că fie-care mușteriu are dreptul a esamina beutura și în cas de nevoie a o da spre esaminare autorităților, ca sĕ pedepséscă pe birtașul înșelător.“

Rêndurile acestea ale diarului german se refer la birtașii din Sibiiu. Le-am reprodus însĕ, fiind că am audit plângerĭ, că unii chelnerĭ — póte fără scirea antreprenorilor — practică și aicĭ în *Brașov* meseria necinstită de a da mușteriilor resturĭ de bere.

Cutremur. Din *Chichinda-mare* se vestesce, că într'una din nopțile trecute s'a simțit un cutremur de pămênt. Mobilele de prin case se mișcau tare.

Circul Barnum a ars total în Bridgeport (statul Connecticut) la 24 Febr. n. Paguba se calculéză în suma de 750,000 dolarĭ, adecă 3 milióne 750,000 coróne.

Prima reuniune pentru înzestrarea fetelor și copiilor fondată în anul 1862 în Budapesta. In luna lui Februarie 1903 s'au înscris din nou 1078 partide și s'au plătit premii de zestre 55.018 cor. 15 b. De la 1 Ianuarie până 28 Februarie 1903 numĕrul partidelor înscrise din nou este 2176, și suma plătită ca premii pentru înzestrare 107.990 cor. 54 banĭ.

Scirĭ locale.

Amânarea asentării. De la primăria orașului (magistratul orășenesc) primim sub Nr. 3477/1903 următórea încunosciințare oficiósă cu data 27 Febr. a. c. stil nou:

„In urma emisului Excelenței Sale a Domnului Ministru reg. und. de honvedĭ dto 19 a lunei curente Nr. 5000—VIII. se aduce la cunoscința generală, că din causă că camera deputaților dietalĭ până acum n'a votat contingentul de recruțĭ pentru anul acesta, *asentarea principală a recruților din anul acesta s'a amânat* pe un termin ce se va hotărî mai târdiu“.

La concertul de mâne séră, Joi, pe lângă partia tenorului din oratoriul „Paulus“, d-l I. *Băjenaru* va mai escuta două puncte, acum ulterior stabilite în program, și anume: 1) Romanța din opera „Favorita“ de Donizetti și 2) „Fluturașul“, de G. Ștefănescu. Musica comunală va cânta uvertura din „Lohengrin“ de R. Wagner.

Serata reuniunei „Crucei-roșie“ din Brașov de mult anunțată, din causa doliului curții însĕ amânată, s'a ținut erĭ în sala de la redută, visitată fiind de un fórte numĕros public. Mai întâiŭ s'a dat representațiunea al căreia punct 1 a fost bine reușitul joc de șah cu figurĭ vii, aranjat de Reuniunea femeilor israelite și esecutat de aceleașĭ dame și domnĭ, carĭ au debutat cu el prima-óră la balul din urmă al acestei reuniunĭ. Costumele ce representau culórea galbină și roșie, au fost alese și frumóse. Partida de galben a câștigat. După acéstă d-l Hermann *Zell* a recitat o poesie frumósă germană de Wildenbruch, cu pricepere și talent, și a fost mult aplaudat de public. A urmat un drăgălaș balet de fetițe „Bébé“, care a avut un deosebit succes. In fine s'a representat tabloul cu cântărĭ „Copiiĭ pustei“. Intre cântărețĭ s'a distins d-ra Selma *Hackmüller*, cunoscută deja publicului ca bună cântăréță dintr'un concert ce l'a dat aicĭ mai acum doi anĭ. A cântat aria de coloratură din „Țiganca“ de Donizetti, secerând cele mai vine aplause. După representație publicul s'a retras în salele laterale la bufet, unde au servit în chioșcurĭ dame din societate. Serata, care s'a încheiat cu dans, a avut, după-cum aflu un bun succes material în favorul „Crucei roșie“. —*en.*—

Lecții din limba francesă dă o profesoră diplomată de origine francesă atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

»Albina«

institut de credit și economii în Sibiiu.

Raportul consiliului de administrațiune către adunarea generală a acționarilor din 21 Martie 1903.

— Urmare. —

Dpă acestea vĕ presentăm tabloul comparativ al operațiunilor principale, precum urméză:

Depunerile: Cu finea anului 1901 erau la institut 8013 depunerĭ în sumă de k. 11.092,300·52 In cursul anului 1902 s'au mai făcut 2186 depunerĭ în sumă de k. 6.158,511·65 In anul 1902 s'au capitalisat interese k. 479,840·14 Decĭ starea totală a fost de 10,199 depunerĭ în sumă de cor. 17.730,652 31 Din acestea s'au ridicat 2,493 depunerĭ în sumă de k, 6.205,005·85 Remânênd starea cu 31 Decemvre 1902 7,706 depunerĭ în sumă de k. 11.525.646.46 cu k. *432,345·94 fil. mai mult* decât în anul precedent.

Escomptul de cambii. Starea portofoliului cu finea anului 1901 era de 19,365 cambii în valóre de k. 7.241,846·40 In decursul anului s'au mai escomptat 58.951 cambii în valóre de k. 21.384,944·16 Starea totală a portofoliului a fost prin urmare de 78.316 cambii în valóre de cor. 28.626,791·56 Din acestea s'au rescumpĕrat în decursul anului 56.249 cambii în valóre de k. 20.717,469·27, rĕmânênd starea portofoliului cu finea anului 1902 de 22,067 cambii în valóre de k 7.909,322·29 fată de anul precedent *mai mult cu cor. 667,475·89 fil.*

Credit personal țĕrănesc: Starea lui cu finea anului 1901 era 11,628 obligațiunĭ în suma de k. 1.695,556·60 In cursul anului s'au mai acordat 2077 obligațiunĭ în suma de k. 478,600.— Decĭ starea totală a fost 13.705 obligațiunĭ în suma de k. 2.174,156·60, din carĭ s'au replătit și achitat 1.444 obligațiunĭ în suma de cor. 340,984 34 și au rĕmas cu 31 Decemvre 1902 12,261 obligațiunĭ în suma de cor. 1.833,172·26 cu k. *137,615 66 fil. mai mult* decât în anul precedent.

Imprumururĭ hipotecare: Imprumuturile de hipotecă au stat la finea anului 1901 din 3,535 oblig. în suma de coróne 5.149,122·01 In anul 1902 s'au mai acordat 496 oblig. în suma de k. 943,400·— A resultat prin urmare un total de 4,031 oblig. în suma de k. 6.092,522 01 In cursul anului s'au achitat 465 oblig. în suma de k. 792.558·89 și au rĕmas în 31 Decemvre 1902 3.566 oblig. în suma de k. 5.299,963·12, *o crescere de k. 150,841·11 fil.* față de anul precedent. Aceste pretensiunĭ sunt asigurate prin hipotecă de un areal preste tot de 107,857 jugăre 916 stânginĭ □ în valóre de k. *20.586,429 52 fil.*

Credite cambiale cu acoperire hipotecară: Starea cu finea anului 1901 a fost de 825 împrumuturĭ în sumă de cor. 1.910.719·— In cursul anului s'au mai acordat 152 împrumuturĭ în sumă de coróne 381,200·— Decĭ starea totală a fost de 977 împrumuturĭ în sumă de k. 2.291,919·— Din acestea s'au replătit 72 împrumuturĭ în sumă de k. 331,497·50 rĕmânênd starea cu 31 Decemvrie 1902 905 împrumuturĭ în sumă de k 1.960,421·50, față de anul precedent *o crescere de k. 49,702·50 fil.*

Credite de cont-curent: Starea acestui ram a fost cu finea anului 1901 de k. 1.041,220·86 In cursul anului 1902 s'au mai acordat k. 3.127,389·49, făcêndu-se total de k. 4.168,610·35 Din carĭ s'au restituit k. 3.159,662·24, rĕmânênd cu finea anului 1902 k. 1.008,948·11, mai puțin cu cor. 32,272·75 fil. față de anul precedent.

Imprumuturĭ pe efecte publice (lombard): Starea cu 31 Decemvre 1901 a fost de 134 împrumuturĭ de k. 149,002·40 In cursul anului s'au mai dat 29 împrumuturĭ de k. 50,364·— resultând un total de 163 împrumuturĭ de k. 199,366·40 Din carĭ s'au achitat 48 împrumuturĭ de cor. 84,423·40, remânênd la finea anului 1902 115 împrumuturĭ de k. 114,943·— față de anul precedent mai puțin cu k 34.059·40 filerĭ.

Scrisurĭ fonciare cu 5%: Cu 31 Decemvre 1901 au fost în circulațiune în valóre de k. 5.019,500·— In cursul anului s'au mai emis k. 160,000·— A fost decĭ starea totală de k. 5.179,500·— S'au sortat în cursul anului 1902 k. 191,000 — Rĕmân prin urmare cu 31 Decemvre 1902 în circulațiune k. 4.988,500·— O reducere de k. 31,000·— fil. față de anul precedent.

(Va urma).

Literatură.

„Femeia și familia.“ Fóia beletristică literară, care a început sĕ apară de curênd cu titlul de mai sus în Sibiiu, avênd de redactorĭ responsabilĭ pe d-nii Silvestru *Moldovanu* și Ioan E. *Prodan*, se presentă într'un esterior frumos și cu un conținut variat și interesant. Numĕrul 3, care a apărut în 1 Martie, are următorul sumar: 1) Scriitorĭ modernĭ: Anton Cehov, biografie și o schiță a autorului rus intitulată „Părăstasul“. 2) Căsĕtoria unui timid, novelă de A. Cim. 3) Inelul lui Horus, poveste din Egiptul antic, de Boleslav Prus. 4) Stelele, poesie de L. 5) Carmen-Sylva despre femeile române. 6) Moritz și Iuliș. In foileton: Doliul vĕduvei de André Theuriet. Afară de acestea printre articolele mai marĭ sunt intercalate numeróse lucrurĭ hazlii și varietățĭ instructive. In fine rubrică pentru gospodăria casei etc. Pe pagina a opta vedem ilustrații, arătând moda. Revista mai are ca supliment un desemn pentru croit. Abonamentul pe an 10 coróne, pe ½ an 5 cor., pe ¼ an 2 50 cor. Pentru România 14 lei. Un numĕr 50 banĭ. Apare de 2-orĭ pe lună.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 3 Martie. Ministrul-president Coloman Szell rĕspundênd în ședința de adĭ a camerei la interpelația lui Csavolszky privitóre la călĕtoria contelui Lamsdorff, a declarat, că principiile reformelor pentru Macedonia s'au stabilit în Viena și se speră resultat de la ele. Nicĭ Austro-Ungaria, nicĭ Rusia n'ar puté însĕ împedeca pe Turcia de a aplica forța contra violenților. Monarchia urmăresce politica de status quo în Balcanĭ.

Viena, 4 Martie. Schönerer a adresat în Reichsrath o interpelație în cestiunea prigonirilor Germanilor din Ungaria.

Berlin, 3 Martie. „Berliner Tagblatt“ primesce din Constantinopol scirea, că ciocnirea bandelor bulgare cu trupele turcescĭ s'a început deja. Autoritățile turcescĭ afirmă că ómenii carĭ fac parte din bande, portă uniforme militare.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Dela „Tipografia A. Mureşianu" din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Scrieri scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Darıu*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi n di librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu.* Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„Invĕţătură creştinéscă" séu ***Catechismul mare*** pentru tinerimea greco-cat. *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Indreptar teoretic şi practic pentru **invĕţămêntul intuitiv** în folosul elevilor preparandialĭ, a invĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a invĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru invĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa noului plan ministerial de invĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor bărbaţĭ de şcólă. Partea I. pentru anul I-iu şi al II-lea de scólă Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru şcólele poporale de F. E. Lutrz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germână. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, — 10 – 20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Cursul pieţei Braşov.

Din 4 Martie n 1903.

	Cump.		Vênd.
Bancnot rom.	18.80		18.84
Argint român.	18.60	„	18.76
Napoleond'orĭ.	18.90	„	18.94
Galbenĭ	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	116.90	„	117.20
Scris fonc.Albina 5%	101.—	„	102·—
Lire turcescĭ	21.40	„	—.—
Ruble Rusescĭ	—.—	„	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 3 Martie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121 10
Renta de coróne ung. 4%	99 55
Impr. căil. fer. ung. în aur $3^1/_2$%	92.95
Impr. căil. fer. ung. in argint 4%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.15
Bonurĭ rurale ungare $3^1/_2$%	93.95
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	200.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	159.—
Renta de hârtie austr.	100.55
Renta de argint austr.	100.55
Renta de aur austr.	121 10
Rente austr. 4% de coróne	101.15
Losurĭ din 1860.	151.25
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ungară	15.74
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit.	743.—
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	686 25
Napoleondorĭ	19.09
Mărcĭ imperiale germane	$117.07^1/_2$
London vista	240.20
Paris vista	95.55
Note italiene	9 5.45

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clujiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min. séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clujiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·50 dim.
III. Tr. accel. peste Clujiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 4·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8.25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (Are legătură dela Palanca la 3.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes.)